

Martine Letterie

Verzet tegen de vijand

Over de schrijfster

Martine Letterie (Amsterdam, 1958) studeerde Nederlandse taal- en letterkunde en stond vervolgens twaalf en een half jaar voor de klas op uiteenlopende schooltypen: mavo, havo, vwo, meao en de pabo. Ze gaf Nederlands en op de pabo doceerde ze jeugdliteratuur. Ze schreef schoolboeken en in 1996 verscheen haar eerste historische jeugdboek. Sindsdien heeft ze meer dan tachtig kinderboeken geschreven; van prentenboeken voor kleuters en boeken voor beginnende lezers, tot historische jeugdboeken over verschillende periodes. De laatste jaren schreef ze vooral over de Tweede Wereldoorlog en nam ze namens De Schrijvers van de Ronde Tafel het initiatief tot het jeugdboekenproject Vergeten oorlog.

Zie ook: www.martineletterie.nl, www.leesplein.nl, www.vergetenoorlog.nl

Korte inhoud van het boek

Martine Letterie sprak met de voormalig verzetsman Toon Kramer en baseerde *Verzet tegen de vijand* op zijn oorlogsherinneringen. Nadat Toon in de oorlog het seminarie had verlaten, kreeg hij een baan bij het distributiekantoor Oosterhout. Toen daar een inval door de Duitsers dreigde, moest hij onderduiken, belandde in de Peel en raakte betrokken bij het verzet. Hij was actief bij allerlei sabotageacties, liet treinen ontsporen en stak voorraden van de Duitsers in brand. Maar zijn spannende leven had ook een keerzijde...

Opdrachten bij het boek

Hieronder volgen drie manieren om met het boek aan de slag te gaan.

1. **Verkennen en voorspellen:** hierbij laat u de leerlingen in groepjes het boek zelf verkennen.
2. **Introduceren en enthousiasmeren:** hierbij introduceert u het boek en de schrijfster klassikaal
3. **Individuele verwerkingsopdracht:** kinderen kunnen individueel verder met het (thema van het) boek.

1. Verkennen en voorspellen

Veel kinderen gaan bij het kiezen van een boek vooral af op het plaatje op het omslag. De kans bestaat dat ze na het lezen teleurgesteld zijn: het boek voldoet niet aan hun verwachtingen. In de volgende opdracht gaan de kinderen boeken verkennen, zo leren ze een boek van tevoren te beoordelen. U kunt de opdracht in groepjes laten uitvoeren en u kunt de groepjes eventueel verschillende boeken laten verkennen op een vergelijkbare manier.

Stap 1

Bekijk het omslag van *Verzet tegen de vijand*, lees de tekst op de achterkant en bekijk de tijdbalk op de achterkant. Wat weet je nu van het boek?

Vul aan:

- De hoofdpersoon is ...
- Het boek gaat over...
- Het boek speelt van tot...
- Het boek is zielig/grappig/spannend

Dat zie ik aan:

- [foto op de voorkant, naam Toon]
- [de foto's op de voorkant, achterop, Titel]
- [aan de tijdbalk, sfeer foto's]
- [foto's, achterplat]

Stap 2

Lees de opdracht voor in het boek en het nawoord achter in het boek. Beantwoord daarna met elkaar de volgende vragen en schrijf de antwoorden op:

- Wie staan er op de foto op de achterkant van het boek?
- Wat hebben ze met elkaar te maken?
- Is het boek helemaal echt gebeurd?
- Waarom heeft de schrijfster dit boek geschreven? Wat heeft ze ermee willen zeggen?

Stap 3

Klassikale afronding van de verkenning. Laat een of meer groepjes hun bevindingen vertellen. Laat het boek zien en lees de proloog voor, pagina 7 t/m 9. Inventariseer wie er nu nieuwsgierig is geworden naar het boek en het wil gaan lezen.

2. Introduceren en enthousiasmeren

Vertel iets over de schrijfster aan de hand van de door u verzamelde informatie. Lees de achterflaptekst voor, laat de voorkant zien en lees de proloog voor, pagina 7 t/m 9.

Stel de kinderen de volgende vragen:

- In welke tijd denk je dat dit boek speelt? Hoe kom je daarbij?
- Wat is 'het verzet' uit de titel en wie is de vijand?
- Waarom zou de hoofdpersoon moeten onderduiken? Wat zou hij gedaan kunnen hebben?
- Wat voor risico's zou hij lopen?

Vertel dat het volgende fragmenten gaat over een gesprek dat Toon opvangt als hij op het distributiekantoor werkt. Lees voor vanaf pagina 36: 'Het was een Tommy die neergeschoten werd.' t/m pagina 40: 'Wel. Ik heb ze bij me.'

Bespreek het fragment. Nu kunnen de kinderen een paar van de eerdere vragen beantwoorden. Stel ze nog eens, en vraag welke antwoorden ze nu op de vragen kunnen geven.

Suggestie: Bekijk aflevering 5 van de internetserie *Dertien in de oorlog* (www.13indeoorlog.nl) en vergelijk het verzet van Toon met dat in de tv-serie. Wat zijn de verschillen en wat zijn de overeenkomsten?

3. Individuele verwerkingsopdracht

Laat de kinderen de verwerkingsopdracht kiezen die het best bij ze past.

- Stel je voor, Toon is zijn papieren kwijt. Jij moet een nieuw persoonsbewijs voor hem maken. Zoek op internet op hoe zo'n persoonsbewijs eruitziet en wat voor informatie erop staat. Weet je niet meer hoe Toon eruitziet? Lees dan pagina 135 nog eens.
- Jan wordt gevraagd om een beschrijving van Toons karakter te geven voor een andere verzetsgroep. Schrijf Jans verslag op minimaal één kantje, maximaal twee kantjes.